

Eliyaah - Lambar Laba-iyo-Toban

Dooxo kasta waa la sarraysiin doonaa

Jeff Pippenger

2023-10-17

Waxa aynu weli u eegaynaa Eliiyaah sida astaan nebiyadeed. Eliiyaah wuxuu Axaab u sheegay in aan roob da'i doonin, ilaa eraygiisa mooyaane, muddo saddex sannadood ah.

Eliyaah kii reer Tishbe ahaa, oo ka mid ahaa dadka deggan Gilecaad, ayaa Axaab ku yidhi, Rabbiga ah Ilaaha reer binu Israa'iil, oo aan hortiisa taaganahay, siduu u nool yahay, sannadahan sayax iyo roob toona ma jiri doonaan, hadalkayga mooyaane. 1 Boqorradii 17:1.

Masiixu wuxuu inagu wargelinayaa kitaabka Luukos in saddexdii sannadood ay dhab ahaantii ahaayeen saddex sano iyo badh.

Markaasuu wuxuu yidhi, Runtii waxaan idinku leeyahay, nebi dalkiisa laguma aqbaloo. Laakiin run baan idiin sheegayaa, carmallo badan baa reer binu Israa'iil joogay wakhtigii Eliyaas, markii samadu xidhnayd saddex sannadood iyo lix bilood, markii abaar weyn ka jirtay dalkii oo dhan; laakiinse midnaba Eliyaas looma dirin, tan mooyaane Sarefta oo ah magaalo Siidoon ku taal, haweeney carmal ah. Luukos 4:24–26.

Saddexda sano iyo badhku waxay dhaceen wakhtigii Axaab iyo Yesebeel; sidaas darteedna waxay tilmaamayaan saddexda sano iyo badhka nebiyaysan ee ka bilaabmay 538 ilaa 1798, markaas oo baabtiisku, oo Yesebeel loogu metelay kaniisadda Tiyatira, uu xukumayay intii lagu jiray Qarniyadii Mugdiga.

Habase yeeshee, waxaan kugu hayaa waxyaalo yar, maxaa yeelay waxaad u oggolaatay naagtaas Yesebeel, tan isu yeedhaysa nebiyad, inay wax barato oo ay addoommadayda ku sasabto inay sino sameeyaan oo ay cunaan waxyaalihii sanamyada loo sadqeeyey. Oo waxaan siiyey wakhti ay sinoheeda uga toobadkeento; laakiinse may toobadkeenin. Bal eeg, waxaan iyada ku tuurayaa sariir, oo kuwa la sinaysta iyadana waxaan ku ridayaa dhib weyn, haddaanay falimahooda ka toobadkeenin. Oo carruurteedana waxaan ku dili doonaa dhimasho; oo kiniisadaha oo dhammu way ogaan doonaan inaan ahay kan baadha uurka iyo qalbiyada; oo midkiin kasta waxaan idinku siin doonaa sida shuqulladiinnu yihiin. Muujintii 2:20–23.

“Muddadii ay ku toobadkeento” ee Yesebeel waxay ahayd saddex sano iyo badh waagii Eliiyaah, iyo saddex sano iyo badh oo nebiyadeed laga bilaabo 538 ilaa 1798 xilliyadii Mugdiga ee cadaadiska baadariga. Ciqaabtii Yesebeel iyo boqorradii Yurub ee sinada la galay iyada waxay ahayd in lagu tuuro sariir dhib weyn ah iyo dhimashada carruurteeda. Waxaa jiray nafa aamin ah intii lagu jiray Xilliyadii Mugdiga, kuwaas oo iyaguna lagu tuuray sariir dhib weyn ah, laakiinse way noolaan lahaayeen. Markii lagu tuuray sariirta dhibaatada, natiijada nolol ee kuwa aaminka ah ama dhimasho ee kuwa aan aaminka ahayn waxay ku salaysnayd “shuqulladooda.” Sariirta dhibaatada ee kuwa aaminka ah waxay soo saartay samir iyo nolol. Sariirtooda dhibaatadu way joogsan lahayd dhammaadka saddexda sano iyo badh ku dhow, wax yar ka hor intii aanu Eliiyaah

Sarepta ka tegin si uu Axab ugu amro inuu reer binu Israa'iil oo dhan ugu yeedho Buur Karmel.

“Cadaadiska kaniisadda laguma sii wadin muddadii oo dhan ee 1260ka sano. Ilaah, isagoo naxariis u haya dadkiisa, wuu gaabiyey wakhtigii tijaabadooda dabka kulul ahayd. Isagoo sii sheegayay ‘dhibaataada weyn’ ee kaniisadda ku soo degi lahayd, Badbaadiyuhu wuxuu yidhi: ‘Oo haddaan maalmahaas la gaabin, jidhna ma badbaadeen; laakiin kuwa la doortay aawadood maalmahaas waa la gaabin doonaa.’ Matayos 24:22. Saamaynta Dib-u-habaynta aawadeed, cadaadiska waa la soo afjaray ka hor 1798.” The Great Controversy, 266, 267.

Xukunka “sariirta dhibaataada” ee baabannimada waxay “ku dili doontaa carruurteeda dhimasho,” laakiin xukunka “sariirta dhibaataada” waxa ku dhex jirtay ballan nololeed oo loo sameeyey kuwa camalladoodu muujiyeen daacadnimadooda, sida lagu muujiyey dhimashadii wiilkii carmalkii Sarepta.

Oo waxay noqotay, waxyaalahaas dabadeed, in wiilkii naagta, sayidadii guriga, uu bukooday; oo bukaan-jiifkiisuna aad buu u darnaa, ilaa neef dambe aanu ku hadhin. Oo iyana Eliiyaah ku tidhi, Maxaan kula leeyahay, ninyahow Ilaahow? Ma waxaad iigu timid inaad dembigayga soo xusuusid, oo aad wiilkayga dishid? Oo isna wuxuu ku yidhi, Wiilkaaga i sii. Markaasuu laabteedii ka qaaday, oo kor ugu qaaday qolladdii sare oo uu degganaa, oo wuxuu ku jiiifiyey sariirtiisii. Oo Rabbiga buu baryay, oo wuxuu yidhi, Rabbiyow Ilaahaygow, ma carmalkii aan la degganahay ayaad xumaan ku soo dejisay, adigoo wiilkeeda dilay? Oo saddex goor buu isku dul fidiyey ilmaha, oo Rabbiga buu baryay, oo wuxuu yidhi, Rabbiyow Ilaahaygow, waan ku baryayaa, nafta ilmahan mar kale ha ugu soo noqoto. Oo Rabbigu codkii Eliiyaah buu maqlay; oo naftii ilmihiiina mar kale ayay ugu soo noqotay, wuuna soo noolaaday. Markaasaa Eliiyaah ilmahii qolladdii ka soo dejiyey guriga, oo hooyadiis u dhiibay; oo Eliiyaahna wuxuu yidhi, Bal eeg, wiilkaagu waa nool yahay. Oo naagtiina Eliiyaah bay ku tidhi, Hadda taas ayaan ku garanayaa inaad tahay nin Ilaah ah, iyo in erayga Rabbiga ee afkaaga ku jiraa uu run yahay. 1 Boqorradii 17:17–24.

Carmalkii waxay garatay in Eliyaah uu ahaa “nin Ilaah,” waayo “eraygii Rabbiga” ee ilmihii dib ugu soo celiyey nolosha wuxuu ahaa eray “run” ah. Hawshii saddexda tallaabo ahayd ee Eliyaah isku dul fidiyey wiilka carmalka waxaa carmalku u fahamtay in “erayga” afka Eliyaah ku jiraa yahay “run.” Ereyga Cibraaniga ah ee ‘emeth’ ayaa qaybtan lagu tarjumay “run,” wuxuuna metelaa awoodda wax-abuurka ee Alfa iyo Oomeega. Waa erayga Cibraaniga ah ee ka samaysan xarafka koowaad, kan saddex iyo tobnaad, iyo kan ugu dambeeya ee alifbeetada Cibraaniga, wuxuuna metelaa Awoodda kuwa dhintay dib ugu soo celin karta nolosha.

Kuwa aaminka ah, sida kuwa aan aaminka ahaynba, ee ku jira “wakhtiga” tijaabada ee ay saddexda sano iyo badhku u taagan yihiin, waxay heleen xukunka “sariirta dhibaataada.” Geeridu waxay noqotay natiijada carruurtii kooxda raacday dhilladii sinaysatay oo baray caqiidooyinka jaahilnimada. Nolosha waxaa la siiyey kooxdii kale ee raacday tilmaamihii Eliiyaah, oo rumaysatay Erayga “runta.”

Carmalkii waxay raacday amarkii Eliiyaah ee ahaa inay u keento wax yar oo biyo ah oo ay siiso xoogaa kibis ah, oo addeecitaankeeda eraygii nebiga wuxuu metelaa kuwa aaminka ah ee ku jiray Qarniyadii Mugdiga ahaa ee Tiyyatira. (Waxaa mudan in la ogaado in markii Eliiyaah uu carmalka

ku amrayo inay marka hore isaga quudiso, dabadeedna wiilkeeda iyo iyaduba wax cunaan, waxa taas lagu metelayo ay tahay in Eliiyaah yahay kan ugu horreeya ee hela cuntada la cuno. Isagu waa kan ugu horreeya ee hela fariinta, dabadeedna kiniisadda.) Waxaa naloo sheegay in shuqulladii kuwa aaminka ahi ay ka weynaayeen dhammaadka intii ay ahaayeen bilowga.

Oo malaa'igta kiniisadda Tiyatira u qor: Waxyaalahan waxaa leeyahay Wiilka Ilaah, kan indhihiisu la mid yihiin olol dab ah, cagihisuna ay la mid yihiin naxaas wanaagsan; waan aqaan shuqulladaada, iyo jacaylkaaga, iyo adeeggaaga, iyo rumaysadkaaga, iyo dulqaadkaaga, iyo shuqulladaada; kuwii dambena inay ka badan yihiin kuwii hore. Muujintii 2:18, 19.

Kuwa aaminka ah waxay muujiyeen “shuqullo” wanaagsan intii lagu jiray “wakhtigii” baabtiisku loo siiyey inuu ku toobad keeno, laakiin shuqulladoodii ugu dambeeyey waxay ahaayeen “ka badan kuwii hore.” Markii “wakhtigaas” dhammaanayay, Masiixu wuxuu diray xiddigtii waaberi ee dibu-habaynta, taasoo bilowday hawshii aan mar dambe loogu dulqaadanayn baabtiiska, kaas oo kiniisadda baray inay “sinaysato, oo cunto waxyaalihii sanamyada loo sadqeeyey.”

Kii guulaysta oo shuqulladayda ilaaliya ilaa dhammaadka, isaga waxaan siin doonaa amar uu quruumaha ku maamulo; oo wuxuu iyaga ku xukumi doonaa ushii birta ahayd; sida weelasha dheryasameeyaha ayaa loo burburin doonaa oo jajab u kala firdhi doonaan; sidaan aniguba Aabbahay uga helay. Oo waxaan siin doonaa xiddigta waaberiga. Kii dheg leh, ha maqlo waxa Ruuxu kaniisadaha ku leeyahay. Muujintii 2:26–29.

Masiixu wuxuu lahaa “waxyaalo yar oo ka gees ah” kuwii aaminka ahaa bilowgii “wakhtigii” baadarinimada loo siiyey inay toobad keento, waayo waxay oggolaadeen Yesebeel, “ta isu yeedhaysa nebiyad, inay wax barato oo ay addoommadayda ku sasabto inay sino sameeyaan, oo ay cunaan waxyaalaha sanamyada loo sadqeeyey.” Laakiin dhammaadka “wakhtiga” kuwii aaminka ahaa way joojin lahaayeen inay u dulqaataan baadarinimada inay sii waddo sasabadeeda.

“Qarnigii afar iyo tobnaad waxaa Ingiriiska ka soo baxay ‘xiddigtii waaberi ee Dibuhabaynta.’ John Wycliffe wuxuu ahaa hormuudkii dibuhabaynta, ma aha Ingiriiska oo keliya, balse Masiixiyadda oo dhan. Mudaharaadkii weynaa ee ka dhanka ahaa Rooma ee loo oggolaaday inuu ku dhawaaqo marna lama aamusiin doono. Mudaharaadkaasu wuxuu furay halgankii ay ka dhalan lahayd xoraynta shakhsiyaadka, kaniisadaha, iyo quruumaha.” The Great Controversy, 80.

Cuntada ay addoommada Ilaah cunaan waa caqiidooyinka ama fariinta ay helaan. Sinadu waa kaniisadda oo adeegsanaysa awoodda dawladda si ay u hirgeliso ku qasbidda caqiidooyinkeeda sanamcaabudnimada ah. Intii lagu jiray “muddadii” Yesebeel la siiyey inay ku toobadkeento, kaniisaddu waxay u carartay cidlada si ay magan iyo ilaalin uga hesho.

Markaasay naagtii waxay u carartay cidlada, meeshaas oo ay ku lahayd meel Ilaah u diyaariyey, in halkaas lagu quudiyo kun iyo laba boqol iyo lixdan maalmood.... Oo naagtii waxaa la siiyey laba baal oo gorgor weyn ah, inay ugu duusho cidlada, meesheedii, halkaas oo lagu quudiyo wakhti, iyo wakhtiyo, iyo nus wakhti, iyadoo laga fogeeyey wejiga abeesada. Oo abeesadiina afkeedii waxay kaga tuftay biyo sida daad naagta dabadeed, si ay ugu sabbabayso in daadku la tago. Laakiinse dhulkii ayaa naagtii caawiyey, oo dhulkii afkiisii buu kala qaaday,

oo liqay daadkii uu masduulaagii afkiisa ka soo tuuray. Muujintii 12:6, 14–16.

Intii lagu jiray wakhtigii silcinta ee Yesebeel iyo Axaab, Cobadyaah wuxuu metelayay ilaalintii uu cidladi bixisay wakhtigii xukunka baadariga.

Oo Axaabna wuxuu u yeedhay Cobadyaah oo ahaa kii gurigiisa u sarreeyey. (Haddaba Cobadyaah Rabbiga aad buu uga cabsan jiray; waayo, markii Yesebeel ay laaysay nebiyadii Rabbiga, Cobadyaah wuxuu qaatay boqol nebi, oo midkiiba konton ayuu god ku qariyey, oo wuxuu ku quudin jiray kibis iyo biyo.) 1 Boqorradii 18:3, 4.

Shaqadii Cobadyaah ee ahayd inuu nebiyada godad ku qariyo, konton-konton, waxay astaan u tahay meeshii cidlada ku taal oo Ilaah diyaariyey si loogu quudiyo kuwa aaminka ah, kuwaas oo diiday inay cunaan caqiidooyinka baabanimada, isla markaana diiday inay aqbalaan xidhiidhka aan quduuska ahayn ee uu matalayey sinadeeda ay la samaysay boqorradii Yurub. Wakhtigii Eliyaah lagu amray inuu u tago carmalkii Sarefta si uu cunto iyo magangelyo uga helo Yesebeel iyo Axaab, wuxuu ahaa isla wakhtigii kaniisaddu u carartay cidlada, meeshii Ilaahna u diyaariyeyna waxaa astaan u ahaa shaqadii Cobadyaah.

Meesha Eliiyaah ku dhuumanayay ee Sarepta, oo af-Cibraaniga lagu yidhaahdo “Zarephath,” waxay ka dhigan tahay daahirin. Markii muddadii Yeesebel loo siiyey inay ku tobadkeento dhammaatay, Eliiyaah wuxuu u tegey Cobadyaah, wuxuuna ku amray Axaab inuu reer binu Israa’iil oo dhan ugu yeedho Karmel.

Oo intii Cobadyaah jidka ku jiray, bal eeg, Eliyaah baa ka hor yimid; wuuna gartay isaga, oo wejigiisuu ku dhacay, oo yidhi, Ma adigaa sayidkaygii Eliyaah? Markaasuu u jawaabay, Aniga weeye; tag, oo sayidkaaga u sheeg, Bal eeg, Eliyaah waa kan. 1 Boqorradii 18:17, 18.

Waqtigii Eliiyaah la joogay carmalkii reer Sarepta waxay astaan u tahay Qarniyadii Mugdiga. Qisada Eliiyaah iyo carmalka dhexdeeda, iyadu waxay soo ururinaysay laba ul, waayo waxay qarka u saarnayd inay dhimato. Carmal waxsii sheegidda ku jirta waa kaniisad, iyaduna waxay u taagnayd kaniisaddii cidlada ku jirtay ee qarka u saarnayd inay dhimato.

Oo malaa’igta kiniisadda Sardisna u qor; Waxyaalaha waxaa leh kii haysta toddobada Ruux ee Ilaah iyo toddobada xiddigood; Waan ogahay shuqulladaada, in aad magac ku leedahay inaad nooshahay, laakiin aad dhimatay. Feejignow, oo xooji waxyaalaha hadhay ee dhimasho ku dhow; waayo, shuqulladaada kama aanan helin kuwo kaamil ah Ilaah hortiisa. Muujintii 3:1, 2.

Waxay “soo ururinaysay laba ul,” oo isu diyaarinaysay dhimashadeeda markii Eliiyaah ka dhex galay.

Markaasaa eraygii Rabbigu u yimid isaga, isagoo leh, Kac, oo tag Sarefat oo Siidoon ka tirsan, halkaasna degganaan doontaa; bal eeg, waxaan halkaas ku amray naag carmal ah inay ku masruufto. Sidaas daraaddeed wuu kacay oo tegey Sarefat. Oo markuu iridda magaalada yimid, bal eeg, naagtii carmalka ahayd waxay halkaas ku ururinaysay qoryo yaryar; markaasuu u yeedhay oo ku yidhi, Waan ku baryayaaye, biyo yar weel iigu keen aan cabbee. Oo intay u sii socotay inay u soo qaaddo, ayuu haddana u yeedhay oo ku yidhi, Waan ku baryayaaye, xabbad

yar oo kibis ah gacantaada iigu keen. Markaasay tidhi, Rabbiga Ilaahaaga ah oo nool ayaan ku dhaartaye, doolshe ma hayo, waxaan haystaa oo keliya cantoobo bur ah oo weel ku jirta, iyo saliid yar oo jalxad ku jirta; oo bal eeg, waxaan soo ururinayaa laba qori, si aan u galo oo ugu diyaariyo aniga iyo wiilkayga, si aan u cunno dabadeedna u dhimanno. 1 Boqorradii 17:8–12.

Carmalkii reer Sarefta waxay soo ururinaysay “laba qori.” Carmalku wuxuu matalaa kuwa aaminka ah ee wakhtigii Yesebeel. Wiilkeeduna wuxuu matalaa kuwii intii lagu jiray taariikhda Tiyatira dhintay iyagoo leh yabooha ah in lagu sara kicin doono sarakicidda kowaad.

Oo waxaan arkay carshiyo, oo way ku fadhiisteen, xukunna waa la siiyey iyaga; oo waxaan arkay nafihii kuwa madaxa laga jaray markhaatifurka Ciise iyo erayga Ilaah aawadiis, iyo kuwii aan caabudin bahalka iyo sanamkiisa, oo aan sumaddiisa ku qaadan fooddooda ama gacmahooda; oo way noolaadeen, oo Masiixa ayay la boqor noqdeen kun sannadood. Laakiin kuwii kale ee dhintay dib uma ay noolaanin ilaa kunkii sannadood ay dhammaadeen. Tanu waa sarakicidda kowaad. Waxaa barakaysan oo quduus ah kii qayb ku leh sarakicidda kowaad; kuwaas dhimashada labaad amar kuma laha, laakiinse waxay ahaan doonaan wadaaddada Ilaah iyo Masiixa, oo waxay isaga la boqor ahaan doonaan kun sannadood. Muujintii 20:4–6.

Carmalku sidoo kale waxay u taagan tahay kuwii yaraa ee Sardis joogay, kuwaas oo istaahila oo la siiyey dhar cadcad.

Waxaad Sardis ku leedahay in yar oo magacyo ah oo aan wasakhayn dharkoodii; oo way ila socon doonaan iyagoo huwan caddaan, waayo, way istaahilaan. Kii guulaysta, kaasna waxaa loo huwin doonaa dhar cad; oo magiciisana kama tirtiri doono kitaabka nolosha, laakiinse magiciisa ayaan ka qiran doonaa Aabbahay hortiiisa iyo malaa’igtiisa hortooda. Muujintii 3:4, 5.

Kuwii ku jiray kaniisaddii afraad ee Tiyatira, oo si daacadnimo leh u dhintay, kuwaas oo uu wiilka carmalku matalayay, waxaa shaabbaddii shanaad lagu siiyey dhar cadcad.

Oo markuu furay shaabaddii shanaad, waxaan meesha allabariga hoosteeda ku arkay nafihii kuwii loo dilay erayga Ilaah aawadiis iyo markhaatifurka ay haysteen aawadiis. Oo cod weyn bay ku qayliyeen, iyagoo leh, Ilaahow Sayidow, ka quduuska ah oo runta ahow, ilaa goormaad garsoorayn weydaa oo dhiiggayaga uga aarsan weydaa kuwa dhulka deggan? Oo mid kasta oo iyaga ka mid ah waxaa la siiyey khamiisyo cadcad; waxaana lagu yidhi inay weli in yar nastaan, ilaa ay ka buuxsamaan addoommadooda kale iyo walaalahood oo iyaguna sida iyaga loo dili doono. Muujintii 6:9–11.

Shuhadadii Qarniyadii Mugdiga waxaa la siiyey khamiisyo cadcad, waxaana loo sheegay inay quutaan oo ku nastaan qabuurahooda ilaa koox kale oo shuhado papacy-ga ka tirsan la dili doono, sida iyagii loo dilay. Waxaa papacy-gu dilay muddadii saddex sano iyo badhka ahayd, waxaana loo ballanqaaday in papacy-ga ugu dambayntii la xukumi doono, hase yeeshee taasuu ma dhici doonto ilaa koox labaad oo shuhado papacy-gu dilo la laayo inta lagu jiro dhibaataada sharciga Axadda ee dhowaan iman doonta. Sister White waxay codsigii shuhadadu ku dalbadeen xukunka papacy-ga ku xidhaa laba tuduc oo ku jira kitaabka Muujintii.

“Markii shaabaddii shanaad la furay, Yooxanaa Muujiyaha ahu wuxuu riyo ku arkay hoosta meesha allabariga kooxdii loo laayay Erayga Ilaah aawadiis iyo markhaatifurka Ciise Masiix. Taas dabadeedna waxaa yimid muuqalladii lagu sharraxay cutubka siddeed iyo tobnaad ee Muujintii, markii kuwa aaminka ah oo runta ah laga yeedhay Baabuloon dhexdeeda. [Muujintii 18:1–5, quoted.]” Manuscript Releases, volume 20, 14.

Muujintii siddeed iyo tobnaad aayadaha kow ilaa shan waxay ka turjumayaan labada cod ee aayadda kow iyo aayadda afar. Codka labaad waa yeedhidda lagaga baxayo Baabuloon, wuxuuna calaamad u yahay bilowga silcintii sharciga Axadda, marka dhaqdhaqaaqa xoogga badan ee malaa’igta saddexaad uu adhiga kale ee Ilaah uga yeedhayo Baabuloon. Iyadu sidoo kale waxay marinka shaabaddii shanaad dhigaysaa bilowga shaabaddii toddobaad.

[Muujintii 6:9–11 oo la soo xigtay]. Halkan waxaa Yooxanaa loo soo bandhigay muuqaallo aan markaas dhab ahaan jirin, balse ahaa kuwa jiri doona xilli mustaqbalka ka mid ah.

“Muujintii 8:1–4 ayaa la soo xigtay.” Manuscript Releases, mugga 20, 197.

Muujintii cutubka siddeedaad, aayadaha kow ilaa afar, shaabaddii toddobaad waa la furay.

Oo markii uu furay shaabaddii toddobaad, samada waxaa ka dhacday aamusnaan qiyaastii nus saac ah. Oo waxaan arkay toddobadii malaa’igood oo Ilaah hortiisa taagnaa; waxaana la siiyey toddoba buun. Oo malaa’ig kale ayaa timid oo meesha allabariga ag istaagtay, iyadoo haysata beed dahab ah oo foomo lagu shido; waxaana la siiyey foomo badan, si ay ugu bixiso oo ay ugu darto salaadaha quduusiinta oo dhan meesha allabariga dahabka ah ee carshiga hortiisa taal. Oo qiiqii fooma, oo la socday salaadaha quduusiinta, ayaa gacanta malaa’igta ka kor ugu baxay Ilaah hortiisa. Muujintii 8:1–4.

Baryootanka shahiidii Qarnigii Mugdiga, kuwaas oo shaabaddii shanaad ku baryaya in Ilaah xukun ku soo dejiyo dhillada sinada la gasha boqorrada dhulka, ayaa “kor ugu kacaya Ilaah hortiisa,” marka shaabaddii toddobaad la furo. Waxyigu wuxuu isu waafajinayaa furitaanka shaabadda toddobaad iyo codka labaad ee Muujintii siddeed iyo tobnaad, waayo waa codka labaad marka Ilaah dembiyadeeda soo xusuusto, dabadeedna uu xukunkeeda labanlaabo. Mar shahiidii Qarnigii Mugdiga aawadood, iyo mar kale qubayska dhiigga ee qalalaasaha sharciga Axadda aawadiis.

Markaasaan maqlay cod kale oo samada ka yeedhaya, oo leh, Ka soo baxa iyada, dadkaygiiyow, inaydnaan dembiyadeeda ka qaybgelin, oo aydnaan belayoooyinkeeda uga qayb qaadan. Waayo, dembiyadeedu waxay gaadheen ilaa samada, oo Ilaahna xumaatooyinkeedii wuu soo xusuustay. U abalguda iyada sidii ay idiinku abalgudday, oo laba-laab ugu celiya si waafaqsan shuqulladeeda; koobkii ay buuxisayna laba-laab ugu buuxiya. Muujintii 18:4–6.

Kuwa yar ee Sardis ee aan wasakhayn dharkooda waxay matalaan kuwii ka soo baxay taariikhdii Tuyaatira ee ku dhammaatay 1798. Waxaa lagu matalay carmalkii Sarepta, carmal ku sii jeeday arooskii 1844.

“Imaatinka Masiixa oo ah Wadaadkeenna Sare ee uu ku imanayo meesha ugu quduusan, si loo nadiifiyo meesha quduuska ah, sida lagu muujiyey Daanyeel 8:14; imaatinka Wiilka Aadanaha ee uu ugu imanayo Kan Facaweyn, sida lagu soo bandhigay Daanyeel 7:13; iyo imaatinka

Rabbiga ee macbudkiisa, sida uu sii sheegay Malaakii, dhammaantood waa sharraxaado ka hadlaya isla dhacdadaas; tanina sidoo kale waxaa lagu metelay imaatinka arooska ee meherka, sida uu Masiixu ugu sharraxay masaalka tobanka bikradood ee Matayos 25.” The Great Controversy, 426.

Carmalku waxay diyaarinaysay cashadeedii ugu dambaysay ka hor dhimashadeeda, markii Eliyaah ku amray inay isaga u adeegto. Iyadu waxay tusaale u tahay kuwa yar ee aaminka ah ee ku jiray Tiyatira, kuwaas oo u gudbaya kuwa yar ee aaminka ah ee Saardis ee ururinayey “laba ul” si ay u sameeyaan “dab”.

“Labada ul” waxay matalaan labada reer ee Israa’iiltii hore, kuwaas oo lagu tuntay jaahilnimada dabadeedna baabannimada, hase yeeshee la doonayay in la isu soo ururiyo oo la mideeyo iyagoo noqda “hal ul,” taariikhda 1798 ilaa 1844.

Oo haddana mar kale ii timid, iyadoo leh, Weliba, wiilka Adamow, ul qudha qaado, oo ku qor, Yahuudah iyo carruurta Israa’iil oo ah saaxiibbadiisa; dabadeedna ul kale qaado, oo ku qor, Yuusuf, ultii Efrayim, iyo reerka Israa’iil oo dhan oo ah saaxiibbadiisa; oo midba midka kale ku dar oo ka dhig hal ul, oo waxay gacantaada ku noqon doonaan hal ul. Oo marka carruurta dadkaaga ay kula hadlaan, iyagoo leh, Miyaadan noo sheegi doonin waxa aad kuwaas ula jeeddo? waxaad ku tidhaahdaa, Sayidka Rabbiga ahu wuxuu leeyahay, Bal eega, waxaan qaadi doonaa usha Yuusuf oo ku jirta gacanta Efrayim, iyo qabiilooyinka Israa’iil oo ah saaxiibbadiisa, oo waxaan la gelin doonaa isaga, taasoo ah usha Yahuudah, oo waxaan ka dhigi doonaa hal ul, oo waxay gacantayda ku ahaan doonaan hal ul. Oo ulaha aad wax ku qortayna waxay indhahooda hortooda ku jiri doonaan gacantaada. Oo waxaad ku tidhaahdaa, Sayidka Rabbiga ahu wuxuu leeyahay, Bal eega, waxaan carruurta Israa’iil ka soo dhex qaadi doonaa quruumaha ay dhex galeen, oo dhinac kasta ayaan ka soo ururin doonaa, oo waxaan keeni doonaa dalkoodii; oo waxaan iyaga ka dhigi doonaa quruun keliya oo dalka ku dhex taal buuraha Israa’iil; oo boqor qudhi baa dhammaantood boqor u ahaan doona; mar dambena laba quruumood ma ahaan doonaan, oo mar dambena laba boqortooyooyin looma kala qaybin doono innaba; oo mar dambena iskuma ay nijaasayn doonaan sanamyadooda, iyo waxyaalahooda karaahiyada ah, iyo xadgudubyadooda midna; laakiinse waxaan ka badbaadin doonaa meelihii ay degganaayeen oo ay ku dembaabeen oo dhan, oo waan daahirin doonaa iyaga; sidaasay dadkayga u ahaan doonaan, anna Ilaahood baan u ahaan doonaa. Oo addoonkaygii Daa’uud ayaa boqor u ahaan doona; oo dhammaantood waxay lahaan doonaan adhijir keliya; oo weliba xukumadayday ku socon doonaan, oo qaynuunnadayday xajin doonaan, oo way samayn doonaan. Oo waxay deggi doonaan dalkii aan siiyey addoonkaygii Yacquub, kaas oo awowayaashiin degganaayeen; oo halkaasay deggi doonaan, iyaga, iyo carruurtooda, iyo carruurta carruurtooda weligood; oo addoonkaygii Daa’uudna amiir buu u ahaan doonaa weligiis. Weliba axdi nabadeed ayaan la dhigan doonaa iyaga; oo wuxuu iyaga u ahaan doonaa axdi weligiis jiraya; oo waan dejin doonaa, oo waan tarmin doonaa, oo meeshayda quduuska ahna dhexdayda ayaan ka taagi doonaa weligeedba. Taambuuggayguna iyaga wuu la jiri doonaa; haa, anigu Ilaahood baan ahaan doonaa, iyaguna dadkaygay ahaan doonaan. Oo quruumuhuna way ogaan doonaan in aniga Rabbigu aan Israa’iil quduus ka dhigo, markii meeshayda quduuska ahi ay dhexdiisa ku jiri doonto weligeedba. Yexesqeel 37:15–28.

Markii Eliiyaah ka tago Sarepta si uu Axaab iyo reer binu Israa'iil oo dhan ugu yeedho Buur Karmel, kaniisaddii carmaladda ahayd ee u baxsatay cidlada waxay ururinaysay laba qori oo dabka loogu shido, kaas oo daahirinaya carmaladda ka hor arooska 22-ka Oktoobar, 1844. Ururinta labada qori waa isu-ururinta dhaqdhaqaaqii Millerite-ka, taas oo lagu dhammaystiray muddadii u dambaysay ee lixdan iyo shanta sannadood ee lagu aqoonsaday Ishacyaah toddobaad.

Boqortooyadii woqooyi waxay la kulantay habaarkii Muuse laga bilaabo 723 BC ilaa 1798, boqortooyadii koonfureedna waxay la kulantay isla habaarkaas laga bilaabo 677 BC ilaa 1844. Sannadkii 1844, faracyadii ruuxiga ahaa ee labadaas quruumood ee muuqda waxaa la isu soo ururiyey inay noqdaan hal qori, ama hal quruun.

Haddii aan wax kale jirin, Ezekiel wuxuu labada ul ku qeexayaa inay yihiin laba quruumood oo noqda hal quruun.

Madaxa Suuriya waa Dimishiq, madaxa Dimishiqna waa Resin; oo shan iyo lixdan sannadood gudahood Efrayim waa la jebin doonaa, si uusan dad u ahaan. Madaxa Efrayimna waa Samaariya, madaxa Samaariyana waa wiilka Remalyaah. Haddaad rumaysan weydaan, xaqiiq ahaan lama adkayn doono. Ishacyaah 7:8, 9.

Haddaan rumaysan doonin wax sii sheegidda lixdan iyo shanta sannadood, ma taagnaan doonno.

Waxaan sii wadi doonaa soo bandhigidda astaanta Eliiyaah maqaalka xiga.